

Vlaams
Parlement

stuk **1823** (2012-2013) – Nr. 2
ingediend op 23 januari 2013 (2012-2013)

Ontwerp van decreet

houdende duurzaam gebruik van pesticiden
in het Vlaamse Gewest

Verslag

namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur,
Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door mevrouw Tinne Rombouts

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Bart Martens.

Vaste leden:

de heren Robrecht Bothuyne, Lode Ceyskens, de dames Tinne Rombouts, Valerie Taeldeman;
mevrouw Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, de heer Pieter Huybrechts, mevrouw Marleen Van den Eynde;
de dames Gwenny De Vroe, Mercedes Van Volcem;
mevrouw Michèle Hostekint, de heer Bart Martens;
mevrouw Tine Eerlingen, de heer Wilfried Vandaele;
de heer Ivan Sabbe;
de heer Hermes Sanctorum.

Plaatsvervangers:

de dames Karin Brouwers, Veerle Heeren, de heren Johan Sauwens, Jan Verfaillie;
mevrouw Katleen Martens, de heren Wim Van Dijck, Wim Wienen;
de heren Karlos Callens, Dirk Van Mechelen;
de heer Steve D'Hulster, mevrouw Els Robeyns;
de heer Mark Demesmaeker, mevrouw Liesbeth Homans;
de heer Boudewijn Bouckaert;
de heer Dirk Peeters.

Stukken in het dossier:

1823 (2012-2013) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

I. Toelichtingen.....	4
1. Toelichting door de minister bij het ontwerp van decreet.....	4
2. Toelichting bij de reguleringsimpactanalyse.....	6
II. Algemene bespreking	9
III. Artikelsgewijze bespreking	13
IV. Eindstemming	13

De Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed besprak op 8 januari 2013 het ontwerp van decreet houdende duurzaam gebruik van pesticiden in het Vlaamse Gewest.

Na de toelichting door de minister werd ook de reguleringsimpactanalyse (RIA) toegelicht. Dit gebeurde in het kader van de proeftuinen ‘Slimme decreetgeving’ uit het actieplan Plenum 2009-2014 van de voorzitter van het Vlaams Parlement.

I. TOELICHTINGEN

1. Toelichting door de minister bij het ontwerp van decreet

Mevrouw *Joke Schauvliege*, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, geeft toelichting bij het ontwerp van decreet.

Omzetting Europese richtlijn

Het ontwerp van decreet betreft de omzetting van de Europese richtlijn Duurzaam gebruik van pesticiden 2009/128/EG. Deze richtlijn beoogt een gemeenschappelijk regelgevingskader tot stand te brengen dat tot een duurzaam gebruik van pesticiden moet leiden, door een op voorzorg en preventie gebaseerde benadering. De richtlijn dient zowel op federaal niveau (productnormen, arbeidsveiligheid enzovoort) als op gewestniveau te worden omgezet.

De richtlijn vertoont volgens de minister een groot verwantschap met de Vlaamse regelgeving, meer bepaald met het decreet van 21 december 2001 houdende vermindering van het gebruik van bestrijdingsmiddelen door openbare diensten in het Vlaamse Gewest (Pesticidenreductiedecreet) en het besluit van de Vlaamse Regering van 19 december 2008 houdende nadere regels inzake de reductieprogramma's ter vermindering van het gebruik van bestrijdingsmiddelen door openbare diensten in het Vlaamse Gewest. Het Pesticidenreductiedecreet wijkt wel op een belangrijk punt af van de richtlijn Duurzaam pesticidengebruik. Het bestaande decreet geldt enkel voor openbare diensten, terwijl de richtlijn uitdrukkelijk vraagt om het pesticidengebruik op terreinen die betreden worden door het brede publiek en door kwetsbare groepen te regelen, evenals het gebruik van pesticiden in beschermde gebieden. Daarnaast vraagt de richtlijn om het aquatische milieu en het water bestemd voor de productie van drinkwater te beschermen.

Voorts vraagt de richtlijn om een nationaal actieplan op te maken, waaraan Vlaanderen uiteraard een bijdrage levert.

Artikel 12 van de richtlijn draagt de lidstaten op om het gebruik van pesticiden in specifieke gebieden te minimaliseren of te verbieden. Afwijken van dat verbod kan slechts in uitzonderlijke omstandigheden. Het verbod, dat geldt vanaf 1 januari 2015, is nu al verankerd in het besluit en blijft behouden. Het ontwerp van decreet bepaalt twee afwijkingsmogelijkheden van het verbod voor openbare diensten om na 1 januari 2015 nog pesticiden te gebruiken, namelijk in geval van ziekten en plagen, volkshygiëne en veiligheid en als een pesticidenvrij beheer onredelijk veel kosten met zich meebrengt.

Bij de voorbereiding van een correcte omzetting van de richtlijn in het Vlaamse Gewest bleek voorts dat de handhaving van het Pesticidenreductiedecreet niet optimaal is geregeld door de verwijzing naar het decreet Natuurbehoud. Dat wordt nu aangepast door een verwijzing naar titel XVI Milieuhandhaving van het decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.

De minister vat samen dat de wetgeving wordt aangepast om:

- het toepassingsgebied uit te breiden tot andere terreinen dan deze in beheer bij openbare diensten;
- de opmaak van het actieplan te verankeren in regulering;
- een procedure op te nemen rond het aanvragen van afwijkingen;
- de handhaving in te passen in het bestaande handhavingskader;
- tot een transparantere wetgeving te komen, nu het gebruik van pesticiden nog in andere Vlaamse regelgeving aan bod komt, zoals het Grondwaterdecreet en het decreet Natuurbehoud.

Gelet op de talrijke wijzigingen heeft de minister ervoor geopteerd om een nieuw decreet over het duurzaam gebruik van pesticiden te maken dat de algemene principes vastlegt, die in uitvoeringsbesluiten worden uitgewerkt.

De voor de Vlaamse milieubevoegdheid belangrijke artikelen van de Pesticidenrichtlijn zijn:

- artikel 4 over de nationale actieplannen;
- een deel van artikel 7 over informatie en bewustmaking;
- een deel van artikel 11 over specifieke maatregelen ter bescherming van het aquatisch milieu en het drinkwater;
- een deel van artikel 12 over de vermindering van het pesticidengebruik of van de risico's van pesticiden in specifieke gebieden;
- een deel van artikel 15 over de indicatoren; en
- artikel 17 over de sancties.

Toepassingsgebied

In het ontwerp van decreet wordt onder pesticide verstaan: de gewasbeschermingsmiddelen als vermeld in artikel 2 van Europese verordening 1107/2009/EG betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en de biociden vermeld in artikel 1, §1, 1°, van het koninklijk besluit van 22 mei 2003 betreffende het op de markt brengen en het gebruiken van biociden.

Dat is dus ruimer dan de richtlijn in eerste instantie vraagt. Door het toepassingsgebied echter te beperken tot het gebruik van pesticiden in open lucht voor een aantal specifieke terreinen (artikel 4 van het ontwerp van decreet) wordt ervoor gezorgd dat de bestaande definitie van bestrijdingsmiddel overeenkomt met de definitie van pesticide uit de richtlijn. De in het uitvoeringsbesluit opgesomde terreinen waarvoor het decreet geldt, hebben een directe band met artikel 11 en 12 van de richtlijn. Bovendien kunnen vanuit de categorie van de gewasbeschermingsmiddelen bepaalde stoffen verhuizen naar de categorie biociden (of zelfs omgekeerd). Door het begrip pesticiden te hanteren, wordt verwarring vermeden en blijven verschuivingen zonder ongewenste gevolgen.

Daarnaast wordt verwezen naar andere bestaande wetgeving waarin gebruiksbeperkingen voor pesticiden zijn opgenomen en die onverkort blijven gelden: het decreet Integraal Waterbeleid wat de bescherming van het oppervlaktewater betreft, de grondwaterregelgeving, het decreet Natuurbehoud en het Bosdecreet.

Eerst voorkomen

De richtlijn wil het gebruik van pesticiden vermijden en inzetten op alternatieven. Die doelstelling is expliciet opgenomen in artikel 5 van het ontwerp van decreet. Het doel is om de menselijke gezondheid en het leefmilieu te beschermen tegen de risico's die met het gebruik van pesticiden kunnen samenhangen door de volgende hiërarchie te hanteren:

eerst het voorkomen van het gebruik van pesticiden, dan het gebruik van alternatieve bestrijdingswijzen en pas in laatste instantie de inzet van chemische middelen.

Gebruiksbeperkingen en afwijkingen

De richtlijn vraagt het pesticidengebruik te minimaliseren of in sommige gevallen te verbieden. Dit kan opgelegd worden per terreintype, per activiteit en per doelgroep. In het uitvoeringsbesluit worden de terreinen gespecificeerd waar een verbod geldt of een minimumgebruik. Het gaat daarbij om terreinen beheerd voor niet-land- en tuinbouwactiviteiten.

Artikel 6 van het ontwerp van decreet biedt de mogelijkheid om van het verbod af te wijken. De redenen alsook de randvoorwaarden worden in het artikel bepaald. De procedure die moet worden doorlopen zal door de Vlaamse Regering worden uitgewerkt, maar de doelstelling blijft om zo weinig mogelijk chemische middelen te gebruiken.

Actieplan, indicatoren en handhaving

De artikelen 7 tot en met 9 van het ontwerp van decreet zijn een bijna letterlijke omzetting van de richtlijn. Omdat de richtlijn een actieplan vereist tegen eind 2012, werd onder tussen het openbaar onderzoek van het Vlaams Actieplan Duurzaam Pesticidengebruik afgerond. De opmerkingen zijn verwerkt en het actieplan zal weldra ter goedkeuring aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd.

De richtlijn vermeldt in artikel 17 dat de sancties doeltreffend, evenredig en afschrikkend moeten zijn. Gelet op het doel van dit ontwerp van decreet is het volgens de minister logisch om de handhaving ervan te regelen zoals voorzien in het Milieuhandhavingsdecreet.

2. Toelichting bij de reguleringsimpactanalyse

Mevrouw *Adelheid Vanhille* van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) geeft toelichting bij de reguleringsimpactanalyse die werd opgesteld voor het ontwerp van decreet en voor het ontwerp van besluit houdende nadere regels inzake het duurzaam gebruik van pesticiden in het Vlaamse Gewest voor niet-land- en tuinbouwactiviteiten en de opmaak van het Vlaams Actieplan Duurzaam Pesticidengebruik.

Het ontwerp van decreet is een omzetting van een Europese richtlijn, desondanks heeft Vlaanderen voldoende manoeuvreerruimte om een RIA te rechtvaardigen. Er is immers geen doelgroep afgebakend en voor bepaalde terreinen kan een lidstaat kiezen voor een verbod of een minimumgebruik. Er is wel een Europese effectenanalyse, maar die handelt vooral over land- en tuinbouwactiviteiten.

Aan de principes van het bestaande Pesticidenreductiedecreet en -besluit wordt niet getornd. Voor het besluit van 18 december 2008 is er een goede RIA opgesteld, waaruit inspiratie voor deze RIA is gehaald.

Methode

De omgevingsanalyse is in afspraak met de dienst Wetsmatiging beperkt gehouden. De achtergrondinformatie is terug te vinden in recente rapporten van de VMM over oppervlakte- en grondwater, maar het is duidelijk dat pesticiden zich verspreiden in lucht, oppervlaktewater, grondwater en drinkwater. Ze hebben ontegensprekelijk een invloed op de volksgezondheid, dat blijkt uit de aanwezigheid van DDE, een afbraakproduct van DDT, in het bloed van pasgeborenen, jongeren en volwassenen. Recent onderzoek toont een

verhoogde kans op leukemie bij kinderen die veel in aanraking komen met bestrijdingsmiddelen. De pesticidennormen worden vooral overschreden in het freatisch grondwater. De diepe lagen van het grondwater zijn beter beschermd. In oppervlaktewater worden op sommige meetplaatsen tot meer dan 36 verschillende pesticiden gemeten.

Bij elke nieuwe regelgeving zijn bevestigingen en consultaties nodig. Er waren heel wat overlegmomenten, ook met officiële organen van Onderwijs en met de Jeugdraad. Aan Aquaflanders werd een standpunt gevraagd. Er bestaat trouwens een overlegorgaan van Leefmilieu voor de omzetting van de richtlijn. Daarin zijn ook vertegenwoordigers van de administratie Landbouw en van Toezicht Volksgezondheid afgevaardigd. Daarnaast was er een officieel standpunt van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG). De RIA bevat ook een jongeren- en kindeffectenrapport (JoKER).

Opbouw RIA

De RIA bestudeerde zes opties, hoewel er heel wat meer opties waren. Waarom die niet in aanmerking werden genomen, wordt verantwoord in het document. Voor de afgebakende beschermingszones grondwater is er bijvoorbeeld een andere RIA die hoort bij het wijzigingsbesluit. Voor de afbakening van de oppervlaktewingebieden, allebei geregeld in artikel 11 van de richtlijn, hopen de opstellers dat de voorgestelde terreintypes voldoende zijn om het oppervlaktewater te beschermen.

De doelgroep of de betrokkenen worden vaak beperkt tot de beheerder en planner of toepasser. Ten onrechte vergeet men daarbij dikwijls de mensen die blootgesteld worden aan pesticiden, bijvoorbeeld de bezoekers van de terreinen, in de RIA 'de blootgestelden' genoemd.

Hoewel de kosten en baten voor mens en milieu moeilijk kwantificeerbaar zijn, zijn de baten van pesticidenvrij beheer voor leefmilieu en volksgezondheid wel duidelijk. Bovendien vormen de alternatieven een opportuniteit op het vlak van innovatie. Over de kosten daarentegen biedt de bevraging weinig duidelijkheid. Wat de rechten van kinderen en jongeren betreft, is vooral non-discriminatie van belang voor het afwegingskader.

Criteria

Vervolgens somt de spreker de criteria op die werden gehanteerd bij de afweging. Uit de Europese richtlijn komen het vermijden van het uitspoelen naar oppervlaktewater en van het insijpelen naar grondwater als belangrijke criteria naar voor. Andere criteria betreffen de uitvoering, de administratieve haalbaarheid en de taken voor de regulerende overheid.

In elk van de zes onderdelen van de RIA worden achtereenvolgens de situering en doelstelling, de opties, de effecten, een vergelijkingstabel met verantwoording en de motivering van de keuze besproken.

Gebruiker of toepasser

Wat de gebruiker of toepasser betreft, is de eerste vraag hoe hij wordt gedefinieerd: wordt de tuin van de particulier meegenomen of niet?

Bij de effecten van de nuloptie (het bestaande Pesticidenreductiedecreet en -besluit) vermeldt mevrouw Vanhille het overblijven van ongeveer 16 ton werkzame stof en een reductie van 42 percent. De spreekster laat opmerken dat de regulering thans afhankelijk is van de terreinbeheerder: voor de terreinen van privéfirma's is er geen regeling, voor die van openbare besturen wel.

Optie 1 betreft de terreinen in beheer voor niet-land- en tuinbouwactiviteiten, optie 2 de terreinen in beheer voor niet-land- en tuinbouwactiviteiten met uitzondering van privé-terreinen en particulieren. De spreker wijst erop dat de uitbreiding betrekking heeft op 1.210.000 bedrijfszetels, dat 75 percent van de recreatiedomeinen in handen is van openbare besturen en dat privétuinen 13 percent van de oppervlakte van Vlaanderen uitmaken. Sinds 18 augustus 2012 maakt de federale overheid in dit verband een onderscheid tussen amateur- en professionele producten. De blootstelling betreft hier 2,6 miljoen gezinnen.

Vervolgens verwijst mevrouw Vanhille naar een tabel waarin voor de opties met en zonder particuliere tuinen de verschillende criteria worden vergeleken (*Parl. St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 1823/1, p. 99). De eerste blijkt heel veel voordelen te hebben, maar toch koos de VMM op grond van haalbaarheidsoverwegingen voor de tweede optie. De particulieren worden wel meegenomen in bewustmakingscampagnes. Mocht hun gebruik hoog blijken te zijn, is alsnog regulering mogelijk.

Grootte verharde terreinen

Dezelfde methodiek leverde geen beste keuze op tussen de optie voor alle verharde terreinen en die van een beperking tot 200 vierkante meter (opties 1 en 2). De keuze werd dan ook pas gemaakt in het volgende traject, in overleg met het kabinet en de doelgroepen.

Verbod of minimumgebruik

Voor de keuze tussen verbod of minimumgebruik bij gewoon onderhoud werden per terreintype verschillende opties onderzocht, gaande van een algemeen verbod en een algemeen minimumgebruik tot combinaties van beide waarbij rekening wordt gehouden met de kwetsbare doelgroepen. Uit de vergelijkende tabel (p. 111) werd uiteindelijk optie 5 gekozen, met een verbod op de meest cruciale plaatsen: een strook van 6 meter langs waterlopen, bermen en terreinen bij kinderopvang, inclusief onthaalouders en scholen. De spreker onderstreept dat dit commerciële initiatieven betreft en dat het verbod voor openbare besturen blijft gelden.

Andere uitgewerkte opties

Ook wat betreft de procedure voor de aanvraag van een afwijking op het verbod (artikel 6 van het ontwerp van decreet) werden verschillende opties onderzocht.

Bij type 1 – afwijkingen die worden gevraagd als er geen afdoende niet-chemische bestrijdingwijzen voorhanden zijn bij ziekten en plagen die een bedreiging inhouden voor de mens inzake volksgezondheid of een gevaar inhouden voor de veiligheid, het milieu, de biodiversiteit enzovoort – werd gekozen voor optie 4, met een lijst van probleemsoorten en afspraken over welke middelen kunnen worden gebruikt onder welke omstandigheden zonder officieel dossier. De procedure voor acuut gevaar wordt afgestemd op die van de jachtregelgeving. In de andere gevallen moet een dossier worden ingediend.

Voor afwijkingen van type 2 – als een pesticidenvrij beheer onevenredig hoge kosten met zich meebrengt – werd optie 1 gekozen. Om de drie jaar moet een dossier (omvormingsprogramma) worden ingediend. Er werd dus gekozen voor de optie van driejaarlijkse evaluatie en niet voor het volgen van de duur van de beheers- en beleidscyclus van de gemeenten.

Op het vlak van de rapportering werd gekozen voor optie 4, waarin de rapporteringsplicht beperkt wordt tot Vlaamse, provinciale en lokale overheden. Alle terreinbeheerders worden wel regelmatig bevraagd over hun gebruik van pesticiden en alternatieven.

Uitvoering

Wat de uitvoering betreft, bevat het rapport cijfers over de kosten van de voorbije bewustmakingscampagnes.

Ook de kosten van de rapportering door de overheden in geval van gebruik werden geschat, net als de administratieve lasten voor de behandeling van afwijkingen van type 1. Die voor type 2 zijn dezelfde als uit het derde actieprogramma in het kader van het huidige Pesticidenreductiebesluit.

De handhaving gebeurt via het Milieuhandhavingsdecreet en de evaluatie via het Vlaams Actieplan Duurzaam Pesticidengebruik.

Wat betreft de grondwaterbescherming wijst de spreekster erop dat er ook een RIA is opgesteld voor de wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 27 maart 1985 houdende reglementering van de handelingen binnen de waterwingebieden en de beschermingszones en wijziging van het besluit van 27 maart 1985 houdende reglementering van de handelingen die het grondwater kunnen verontreinigen.

Conclusie

Mevrouw Vanhille besluit dat de RIA een goed afwegingskader biedt om verschillende aspecten van zowel milieu- als administratieve lasten in rekening te brengen, maar erkent wel dat het uitschrijven van het document tijdrovend is en dat veel aannames werden gedaan.

Consultatie en overleg zijn noodzakelijk, maar anderzijds was er weinig respons op de uitnodiging tot beleidsdomeinoverschrijdend overleg. Consultatie en overleg kunnen ook buiten een RIA gebeuren.

II. ALGEMENE BESPREKING

Mevrouw *Gweny De Vroe* had er de voorkeur aan gegeven dat het voorliggende ontwerp van decreet en het bestaande Pesticidenreductiedecreet één geheel vormden. Zij informeert vervolgens naar de verdere timing van het Vlaams Actieplan Duurzaam Pesticidengebruik. Het openbaar onderzoek is nu afgerond. Wordt ermee rekening gehouden in het voorliggende ontwerp van decreet?

Mevrouw De Vroe vraagt of er niet dringend bijgestuurd moet worden als blijkt dat meer dan de helft van de gemeenten de doelstelling van het totale verbod vanaf 1 januari 2015 niet haalt? Veertig percent van de gemeenten zegt de deadline waarschijnlijk niet te zullen halen, vijftien percent is nu al zeker dat het niet zal lukken.

Hoe ver staat de Vlaamse Regering met de voorbereiding van de criteria voor het verbod op bepaalde terreinen? Hoe zal het vage afwijkingscriterium ‘onevenredig hoge kosten’ (artikel 6 van het ontwerp van decreet) verder worden gespecificeerd?

De heer *Dirk Peeters* vindt het ontwerp van decreet nogal vaag. Het betreft natuurlijk een ontwerp van kaderdecreet maar het lid vreest voor begripsverwarring met andere decreten en regelgeving, zoals de natuurwetgeving. De bepalingen uit de richtlijn verschillen van vroeger aangenomen teksten.

Het lid noemt ook de afbakening van de doelgroepen vaag. Het decreet is van toepassing op het gebruik van pesticiden in ‘open lucht’ en ‘in gebieden die door het brede publiek of door kwetsbare groepen worden gebruikt’. Dat moet volgens de heer Peeters verder worden verduidelijkt.

De bepalingen over de mogelijke afwijkingen en de procedure die daartoe moet worden gevolgd, zijn volgens de heer Peeters evenmin goed uitgewerkt. Ook de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad) vragen in een gezamenlijk advies om criteria uit te werken voor het beoordelen van ‘onevenredig hoge kosten’. De bepaling ‘als er geen afdoende niet-chemische bestrijdingswijzen voorhanden zijn’ is moeilijk te interpreteren. Dit zou kunnen betekenen dat chemische bestrijdingsmiddelen met een laag risico worden uitgesloten als alternatief voor nog meer schadelijke chemische stoffen.

Uit de voorbereidende enquête blijkt dat een tiental gemeenten al een nulgebruik kennen en dat een op tien gemeenten denkt te norm te kunnen halen tegen 2015. Als men de deur te ver opent voor afwijkingen, belooft men de slechte leerlingen van de klas, waar schuwt het lid.

Hoe reageert de minister op de opmerking van de Raad van State over het ontbrekende kader voor de organisatie van de inspraak over het actieplan? Dat zou volgens de Raad van State strijdig zijn met de Europese richtlijn.

Verder merkt hij op dat het belang van preventie wel wordt erkend in het ontwerp van decreet maar dat het luik preventie niet wordt uitgewerkt, terwijl het toch een basisdecreet betreft. Preventie en sensibiliseren zijn belangrijk. Overheden en terreinbeheerders moeten bijvoorbeeld leren leven met wat gras tussen stoeptegels.

Tot slot informeert de heer Peeters of de ontwerpen van uitvoeringsbesluiten ter informatie of ter bespreking aan de commissie zullen worden voorgelegd. Omdat het ontwerp van decreet vaag is, is de toetsing van de uitvoeringsbesluiten voor het lid zeer belangrijk.

De heer *Johan Sauwens* vraagt waarom de minister koos voor de formule van een – volgens SERV en Minaraad vaag en vrijblijvend – kaderdecreet. De uitvoering kan, via de uitvoeringsbesluiten, weliswaar streng zijn maar de mogelijkheden tot afwijking zijn evenzeer breed en blijven dat ook in de toekomst, na deze regeerperiode. Voor een kaderdecreet moeten volgens het lid altijd bijzondere redenen zijn.

Dat vele gemeenten de doelstelling niet zullen halen in 2015, ligt volgens het lid vooral aan de extra mankracht die nodig is voor de alternatieve bestrijding. Is dat onderzocht in de RIA? Het lid peilt ook naar de kostprijs voor andere belangrijke actoren zoals onderwijsinstellingen, ziekenhuizen, sportclubs en verenigingen. De financiële situatie van gemeenten en verenigingen is erg krap geworden.

Communicatie acht de heer Sauwens van cruciaal belang, onder meer gezien de reacties van de bevolking op ongemaaide bermen, vluchtheuvels en dergelijke. De gemeenten werken aan verfraaiing van de kernen, maar bepaalde gewestwegen liggen er bijzonder slecht onderhouden bij. Op communicatie kan volgens het lid niet genoeg worden ingezet.

De doelstelling van de richtlijn en het ontwerp van decreet – de bescherming van het milieu en van kwetsbare groepen – zijn duidelijk en lovenswaardig. De fractie van de heer Sauwens zal het ontwerp van decreet dan ook goedkeuren. Maar hoe zal de minister de communicatie en het probleem van de kostprijs aanpakken in haar uitvoeringsbesluiten?

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* wil weten of het ontwerp van decreet nu al dan niet verder gaat dan wat de Europese richtlijn oplegt. Veel gemeenten hebben het moeilijk om het huidige Pesticidenreductiedecreet en -besluit toe te passen, dat blijkt uit de ervaring op het terrein maar bijvoorbeeld ook uit het antwoord op schriftelijke parlementaire vragen. Het lid begrijpt dan ook niet waarom het toepassingsgebied nog wordt uitgebreid. De gemeenten doen nu al belangrijke investeringen om in de toekomst pesticidenvrij het

onkruid te kunnen bestrijden. Het lid vreest dat de omgeving door onkruid zal worden overwoekerd indien de gemeenten en andere actoren geen betaalbare alternatieven vinden voor de bestrijdingsmiddelen.

Mevrouw Van den Eynde vraagt tot slot of de commissie de adviezen van de VVSG en het Agentschap Wegen en Verkeer kan inkijken. In de RIA wordt wel verwezen naar deze adviezen, maar ze zijn niet bezorgd aan de commissie.

Mevrouw *Karin Brouwers* informeert naar wat er concreet verandert in waterwingebieden na de goedkeuring van het ontwerp van decreet en het uitvoeringsbesluit.

De heer *Bart Martens* vond de toelichting bij de RIA interessant, onder meer omdat de analyse ook over de uitvoeringsbesluiten handelt en niet alleen over het kaderdecreet. Er kan worden nagegaan hoe de gemaakte keuzes voor de uitvoeringsbesluiten werden onderbouwd.

De heer Martens stelt dat het ontwerp van decreet verder gaat dan de Europese richtlijn omdat de biociden worden opgenomen in de definitie van pesticiden en in de actieplannen. Het is inderdaad zo dat in het ontwerp van kaderdecreet veel wordt doorgeschoven naar de uitvoeringsbesluiten en het actieplan. De fractie van het lid zal het ontwerp van decreet goedkeuren maar de besluiten en de uitvoering van het decreet kritisch opvolgen. Het is alvast positief dat het actieplan zal worden voorgelegd aan diverse adviesraden.

Het lid pleit tot slot voor de verdere ontwikkeling van het preventieonderdeel. Er worden volop proeven gedaan met borstelen en thermische technieken voor onkruidbestrijding. De goede voorbeelden moeten worden gedeeld. Innovatiesteun is belangrijk om nieuwe technieken uit te testen, waardoor de kost kan verminderen en minder snel het criterium van de onevenredig hoge kosten moet worden ingeroepen om afwijkingen toe te staan.

Minister *Joke Schauvliege* antwoordt eerst op de vraag waarom voor een ontwerp van kaderdecreet werd gekozen. De ervaring met het bestaande decreet van 21 december 2001 heeft geleerd dat ruimte nodig is om rekening te houden met de specifieke situatie van de lokale besturen. Om die reden werd gekozen voor een ontwerp van kaderdecreet dat toelaat om de algemene bepalingen te verfijnen in de uitvoeringsbesluiten. Daarnaast gaat het ook om de omzetting van een kaderrichtlijn.

De minister laat opmerken dat het bestaande decreet van 21 december 2001 wordt opgeheven in het ontwerp van decreet en dus niet naast het nieuwe decreet blijft bestaan. De minister zal de uitvoeringsbesluiten, die al principieel door de Vlaamse Regering zijn goedgekeurd, overmaken aan de commissieleden.¹

Voor de definitie van de doelgroep verwijst de minister naar het ontwerp van uitvoeringsbesluit dat – net als de Pesticidenrichtlijn – kwetsbare groepen omschrijft als “mensen die specifieke aandacht behoeven als het gaat om de beoordeling van acute en chronische gevolgen van pesticiden voor de gezondheid”. Ook de zorgverstrekkende instellingen worden specifiek omschreven (“instellingen zoals een ziekenhuis, rust- en verzorgingstehuis of een psychiatrisch verzorgingstehuis”), evenals de terreinen waarop het ontwerp van besluit van toepassing is.

¹ Het gaat om 1) het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 27 maart 1985 houdende reglementering van de handelingen binnen de waterwingebieden en de beschermingszones en het besluit van de Vlaamse Regering van 27 maart 1985 houdende reglementering van de handelingen die het grondwater kunnen verontreinigen, wat het pesticidengebruik betreft en 2) het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende nadere regels inzake duurzaam gebruik van pesticiden in het Vlaamse Gewest voor niet-land- en tuinbouwactiviteiten en de opmaak van het Vlaams Actieplan Duurzaam Pesticidengebruik. Deze ontwerpen van besluit werden op 21 september 2012 voor de eerste keer principieel door de Vlaamse Regering goedgekeurd.

Het begrip ‘onevenredig hoge kosten’ komt al voor in het decreet Integraal Waterbeleid, is voorzien in het Pesticidenreductiebesluit en toegelaten onder de Pesticidenrichtlijn. Het gaat om de gebruikelijke analyse van kosten en baten op basis van de beste beschikbare technieken.

De keuze voor de verruiming tot biociden zat al in het decreet van 21 december 2001 en wordt niet teruggeschroefd in het voorliggende ontwerp van decreet. Dat is het enige punt waarop de Vlaamse omzetting ruimer is dan de Europese richtlijn, met dien verstande dat het verbod op het gebruik van biociden nu ook van toepassing wordt op terreinen die door het brede publiek en kwetsbare groepen worden gebruikt terwijl dat in het decreet van 2001 nog niet het geval is.

De minister gaat ervan uit dat iedereen beseft dat er best zo weinig mogelijk pesticiden worden gebruikt en liefst geen. Ze is zich bewust van de problemen en kosten voor lokale besturen die pesticidenvrij willen werken en van de klachten van burgers over gebrek aan onderhoud waarmee deze besturen worden geconfronteerd. Ze deelt dan ook de mening dat communicatie daarover erg belangrijk is. Het voorliggende ontwerp van decreet voert met de afwijkingsprocedure in artikel 6 een versoepeling in die de gemeenten meer ruimte en mogelijk uitstel biedt. Het is in die zin minder streng dan het strikte decreet van 2001.

De minister verzekert dat wel degelijk ingezet wordt op preventie en wijst daarbij op de campagne Zonder is Gezonder van de VMM, de workshops van de Vereniging voor Openbaar Groen (VVOG) en de subsidies voor de aankoop van werktuigen zoals veegmachines. Bijna maandelijks worden dergelijke subsidieaanvragen goedgekeurd.

Wat de timing betreft, moest de richtlijn omgezet zijn op 14 december 2011. De richtlijn vereist ook een actieplan tegen eind 2012. De inbreukprocedure loopt.

In december 2012 was er wel al een eerste versie van het Vlaams Actieplan Duurzaam Pesticidegebruik klaar. De regelgevingsagenda werd overgemaakt aan de Europese Commissie. De minister hoopt op een snelle goedkeuring van het ontwerp van decreet door het Vlaams Parlement, gevolgd door een bekrachtiging door de Vlaamse Regering in februari 2013. Daarna kan zij ook de ontwerpen van uitvoeringsbesluiten definitief ter goedkeuring aan de Vlaamse Regering voorleggen, gevolgd door de nodige aanpassingen aan het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (VLAREM). De goedkeuring van het Vlaamse actieplan is gepland voor februari 2013. Het openbaar onderzoek is afgesloten. Het ontwerp van actieplan werd voor advies voorgelegd aan de Minaraad, de SERV en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij, die een gezamenlijk advies hebben uitgebracht. Het federale actieplan is nog niet geheel afgerond.

De minister benadrukt nogmaals het belang van communicatie en zegt te beseffen dat het nieuwe decreet extra communicatie noodzakelijk maakt.

De heer *Johan Sauwens* herhaalt zijn vraag naar het effect op het terrein voor onder meer jeugdverenigingen, sportclubs en dergelijke. Is de kostprijs en nood aan extra mankracht onderzocht?

Mevrouw *Adelheid Vanhille* verwijst naar de RIA. De Intercommunale Ontwikkelingsmaatschappij voor de Kempen heeft bij haar leden een enquête gedaan. De resultaten waren niet eenduidig. Sommige gemeenten zagen de kostprijs stijgen, anderen dachten het pesticidenvrij goedkoper te kunnen doen. Als de inspanningen worden gekaderd in een ruimer beleid inzake netheid en het vegen en borstelen van openbare terreinen zijn de kosten moeilijk toe te wijzen. De Commissie Jeugdwerk zegt dat er geen bestrijdingsmiddelen worden gebruikt op speelterreinen. Onderwijs is voorstander van een algemeen verbod

voor alle netten, om discriminatie te vermijden, maar heeft geen cijfers over het huidige gebruik ter beschikking gesteld. Ook mevrouw Vanhille kon nergens cijfers terugvinden.

De spreekster benadrukt dat op de meeste terreinen een minimumgebruik wordt opgelegd. Het verbod geldt voor de strook van zes meter langs de waterlopen, de bermen en de terreinen waar regelmatig kinderen aanwezig zijn.

Sensibilisering en communicatie zijn zeer belangrijk om het pesticidenvrij beheer te promoten. Bij het ontwerpen van openbaar groen moet de nodige aandacht gaan naar het gemak van het toekomstige onderhoud. Ze wijst ook op het gunstige effect van extra groen in de stad in het kader van klimaatadaptatie, in die zin dat meer groen het hitte-eilandeneffect helpt tegengaan.

De heer *Bart Martens* sluit zich hierbij aan en stelt dat pesticidenvrij beheer geen aanleiding mag geven tot nog meer verhardingen. Meer verharding zorgt immers voor problemen met infiltratie van het hemelwater.

Mevrouw *Adelheid Vanhille* stelt dat bij de aanleg het pesticidenvrij beheer ook best samen met de watertoets wordt bekeken. De VMM zal dat onder de aandacht brengen.

Minister *Joke Schauvliege* wijst op de mooie voorbeelden die de VVOG al aan de gemeenten aanreikt.

III. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

De artikelen 1 tot en met 16 worden zonder verdere opmerkingen aangenomen met 10 stemmen bij 2 onthoudingen.

IV. EINDSTEMMING

Het ontwerp van decreet wordt aangenomen met 10 stemmen bij 2 onthoudingen.

Bart MARTENS,
voorzitter

Tinne ROMBOUTS,
verslaggever